

10.354 nýggir limir

UNDAN 29. KONGRESSINI HJA DANSKA JAVNAÐARFLOKKINUM, SUM VAR FYRST Í HESUM MÁNAÐINUM, EYDNAÐIST TÆÐ EFTIR TVEIMUM MÁNAÐUM AT TEKNA 10.354 NÝGGJAR LIMIR.

Á kongressini fluttu umleið 5000 umboðsmenn fyrri tey mongu javnaðarflokkini í Danmark.

Á kongressini vóru eisini mangir útlendskir gestir — teirra millum Milton Obote, forsætisráðharri úr Uganda, Alberth Carthy, skrivari í sosialistiska internationala, Kaarlo Pitsinki úr Finlandi, Trygve Bratteli, nýggi formaður norska arbeiðaraflokksins, Emil Johnson, úr Íslandi, P. M. Dam, úr Føroyum, og umboðsmenn fyrri 3 javnaðarflokkar í útlegd: Kalnins, Letland, Mihkelson, Estland og Llopi, Spaniu.

Danski javnaðarflokkurin fekk til seinasta var 1.103.667 atkvøður og er nú ein av størstu flokkurum í landinum. Hitt stórsta øktu limatalið sigur frá góðari undirtøku, og hetta hendir um somu tíð sum leiðarin fyrri andstøuflokkum, Erik Eriksen, leggur frá sær.

Beint tvørturimóti allari talu og allari skrivning teirra borgarligu

í Norðanlondum tekur demokratiska sosialisman seg væl fram bæði í gamla og nýggja heiminum sum tikið verður til í stjórnarblaðnum AKTUELT. Vit hava sær tal í Breiðlandi, óivað verður tað sama at henda í Vesturtýskalandi, og í teimum nýggju londunum bæði í Afríku og aðrastaðni í heiminum er stórus áhugi fyrri sosialdemokratisku flokkunum í Norðanlondum. Hetta eru ikki bert tórn orð, tí tá kongressin varð sett, var ein av høvudsáttum eingin aftari enn forsætisráðharri Obote úr Uganda, sum við stórum fylgi var í Danmark um tað mundið og kannaði viðurskiptini har.

- * Í Føroyum verður farið til
- * valls í heyst. Føroyski javnaðarflokkurin hevur vunnið val
- * fram, ja, stórsigrar, øll tey
- * seinastu valini, og ivaless
- * verður sosialisman at gera
- * nýggjar vinningar her eins og
- * aðrastaðni.

hederne for overgange til gymnasiet og de øvrige ungdomsuddannelser fra folkeskole 9. og 10. klasse. Studie- og erhvervsvejledning skal udvides kraftigt.

Med den forlængede skolegang forstærkes kravet yderligere om, at skolens daglige virksomhed er præget af en demokratisk atmosfære. Elevernes aktive medarbejderskab må fremmes bl. a. gennem oprettelse af klasse- og elevråd med klare beføjelser. Der må tilstræbes en fri og åben omgangsform mellem alle parter i skolen på grundlag af gensidig tillid og respekt. Konkurrenceelementet, der modvirker opdragelsen til samarbejde, må undgås.

Orientering om familie- og samfundsforhold må udvides. Elevernes samfundsforståelse kan fremmes gennem nærmere kontakt mellem skolen og andre institutioner og organer, f. eks. arbejdsmarkedets organisationer og sociale institutioner.

Den udvidede fritid giver ikke rent automatisk en rigere tilværelse. Der må derfor gives skolen øgede muligheder for at hjælpe eleverne til at leve et rigt personligt liv og sætte dem i stand til aktivt at deltage i et menneskeligt fællesskab og der gøre en skabende indsats. Derfor skal de kulturelle indslag i skolen styrkes.

Miljø og tradition har en hæmmende indflydelse på uddannelsens demokratisering. Derfor må forældrene delagtiggøres i skolens ar-

Skipafelagið Føroyar

greiðir allan fluttning

á sjógvi
á landi
í luftini

Bíleggið ferðaseðlar

Pf. Skipafelagið Føroyar

Tlf. 1225

bejde, således at uddannelsens betydning i højere grad bliver forstærket af alle. Der må indføres hyppige forældremøder og faste timer til forældresamtaler. Skolen bør inddrage forældrene i et positivt samarbejde om tilrettelæggelsen af deres børns uddannelse.

En forudsætning for en demokratisering af skolens arbejde er, at lærerne medvirker aktivt hertil. Læreruddannelsen skal være således tilrettelagt, at den fremmer

lærernes interesse herfor. For at fremme lærernes pædagogiske samarbejde må planlægningsdage og konferencetimer indføres som faste led i skolens arbejde.

Det er vigtigt, at lærerne er i stand til at give eleverne en grundig orientering om det moderne komplicerede samfund. Derfor skal samtidsorientering indtages en fremtrædende plads i læreruddannelsen.

Josip Broz Tito

av FRIDTJOF DIESEN

(Framhald).

Fra tysk side talte man gjerne om bolsjevikbander, men av og til kom ordet partisan til sin rett. Det nyttet ikke aa bløffe med framgangen paa østfronten overfor serberne. Tyskerne sa de var seige som djveler og de kjenner ingen autoritet. —

I Herzegovina sto 17.000 mann klar til strid. Pavelitsj sendte forstrekninger men det hjalp lite eller ingenting. Alle jernbanelinjer broer og knutepunkter ble sprengt. Planmessige operasjoner ble foretatt paa gendarmestasjoner og disse ble avspennet.

Alerede i 1942 ble det opprettet folkekomiteer i de befrieede omraader som skulle sørge for forsynting til folket og partisanene. Komiteene ble valgt av folket og hadde nøje samarbejde med partisanene. Arbeidslivet maatte holdes i gang og raavarer skaffes. Det skulle kreves skatter og avgifter. Svarteboers og spekulasjoner maatte bekjempes. Det ble sat strenge krav til helsestellet og til bekjempelsen av epidemier og andre sjukdommer. Skolene maatte holdes i gang saa vidt mulig. Frihetsslaan ble lagt ut og overtegnet.

I begynnelsen av vinteren 1941 —42 kjempet partisanene og tjennikkerne sammen og opnaade store resultater. Bondene sluttet seg til begge motsandrsrørlene. Senere ble det en skuffelse aa vere med tjennikkerne og flere og flere gikk over til Tito. Han syntes det var sørgelig at det skulle vere splid mellom saa store kamporganisasjoner og foreslo derfor at ledelsen skulle møtes til en konferanse om en koordinering av kreftene. Riktig nok kom forhandlingene i gang, men snart viste det seg at ledelsen var saa langt fra

hverandre at det nyttet ikke at komme til enighet allerede fra første stund.

Ja, tenk paa motsetningene! I den vesle serbiske byen Uzice møttes de, den revolusjonære lederen Josip Broz Tito som i en aarrekkje var blitt forfulgt og jaget som en fredløs ut og inn av sitt fedreland og saa kongemaktens representant, krigsministeren i eksilregjeringen, naa general Drazza Michailovitsj. Den mannen som trodde at Tito var russer og ikke kroat. Tjettnikkerlederen som var langsom i rørslene og oppfattet som, ikke noe evnesterk i noen retning, preget av mangel paa respekt for sine kollegaer og underordnede, med daarlige vaner, en konservativ og kongeven i et og alt. — Og hans rake motsetning: Josip Broz Tito! Kvikk, gløgg, viljefast, lederen med tillit til seg sjøl og sine medarbeidere, utstyrt med en stor porsjon taalmodighet og ærig sinnelag i forhandlingsfor sokene overfor Michailovitsj.

Tito hadde med sig mange gode forslag: Felles matvareforsyning, fellesproduksjon av vaapen, utstyr og materiell, ingen tvangsmobilisering. Bare som ren nødsutveg skulle dette middel brukes. Soldatene skulle frit vaelge mellom partisanene og tjennikkerne. Bare ved denne ordning kunne man forhindre at det kom uøskede folk inn i styrkene. Folkenes moral maatte vere i orden skulle det kjempes godt.

Ved rettssaken mot Michailovitsj etter krigen i 1946 viste det seg at han hadde forhandlet med tyskerne like for møtet med Tito! — Tjennikkerne hadde løst skudd mot partisanerne i stedet for mot angriperne utedra.

I 1943 behersket til sine tider 2/3 av landet, men situasjonen var

høyst labil. Men disse faktorer var klare: Partisanene kjempet mot besetelsesmakterne og for folket. De andre tjente kong Peter, Michailovitsj, Pavlovtitsj, Neditsj, Lotitsj, Rupin og direkte tyske, italienske, ungarske, bulgarske herrer og alle de som hadde økonomiske interesser av fortsatt utbytning av landet.

Kampene ble haarde og bitre. Særlig sterkt gikk det utover byene Beograd, Kragujevatsj og Kraljevo. Partisanene ble ofte rammet av forbigaaende nederlag, tyskerne satte igang fem store offensiver, sjukdom, sult og nød herjet i partisanhæren og rev op avdelingerne, men nye strømmet til der andre falt fra. Alle landsbyene sluttet mannjam opp om Titos folkearmé som hadde et maal i sikte, seieren. Her var det ikke lenge sporsmaal om nasjonalitet eller religion. Alle, serbere, kroater, slovenere, bosniakere, makedonere m. fl. ble sammensveiset i strengt disiplinerte kompanier, bataljoner og divisjoner. Tito gikk ogsaa i gang aa skape proletarbrigader av elitemannskaper fra arbeidernes og bondenes rekker.

Overalt, bak trærne, paa hver mark, i hus og hytte, i byer og landsbyer lurte doden paa fiendene. I Slovenia, Bosnia og ikke minst Montenegroos fjelle gjorde partisanene livet surt for fiendene. De skydde ikke bitende kulde, isende vind, men sjøl naturkreftene kom her til hjelp. De eide ikke et fly, ikke en baat. Patroner kjøpte de av italienerne og betalte dem med de krigskassene som de kom over. De ventet hjelp fra Sovjetunionen. Den kom ikke. De ventet hjelp fra Storbritannia, den kom, men først etter mye om og men.

(Framhald).

Nútímans fiskivinna

Tað var ein javnaðarstjórn, sum á fyrsta sinni skipaði eitt fiskimálaráð, soleiðis at fiskivinnan fekk serskiðt umboð í stjórnini.

So leingi við eru í samvinnu við danir, er tað av størsta áhuga, hvussu teir fara fram í fiskivinnu-málum. Felags áhugamálið skulu rokjast, og á vissum okjum fer nú fram ein samvinna, ið ætlandi verður alsamt meira útbygd og kemur so-statt eisini at vera av størsta týðningi fyrri okkum sjálvar eins og báðar partar.

Á kongressini hjá danska javnaðarflokkinum var útbyggingin av fiskivinnuni og har undir eisini selulíkindini viðgjørd.

Kongressin visti hesum máli størsta áhuga, og í fundarsamtýktini verður sett fram, hvat flokkurin eigur at gera á hesum oki. Har verður sagt:

- * Ein framhaldandi útbygging av fiskivinnuni verður at tryggja
- * ast m. a. við nútímansgerð og
- * útbygging av fiskiflotanum.
- * Hin stóri vøksturin í fiski-
- * soluni hesi seinastu árin verður
- * ur at halda fram.
- * Bjargingartænastan verður út
- * bygd og nútímansgjørd.

Demokreti í skúlanum

SKÚLIN er framvegis eitt ríkisfelagsmál, og tí er tað av størsta áhuga eisini fyrri okkum, hvat stjórnarflokkurin — javnaðarflokkurin —hefur sett sær sum framtíðarmál á hesum oki. Sagt verður

»Ønsket om en demokratisering af uddannelsen nødvendiggør en række ændringer i folkeskolens form og indhold.

En kortvarig undervisningspligt rammer erfaringsmæssigt de økonomisk svagt stillede hårdest. Alene derfor skal undervisningspligten snarest muligt udvides til 9 år som et skridt på vejen til, at ungdomsår bliver uddannelsesår. Denne udvidelse af undervisningspligten må ikke alene kunne opfyldes gennem folkeskolen, men skal indbringe så mange forskellige uddannelser, at enhver ung kan få sit behov imødekommet.

Der findes normalt ikke noget skarpt skel mellem teoretiske og praktiske anlæg og evner. En sortering vil ofte medføre, at der tillægges uddannelseslinjerne forskellig social værdi. Derfor bør der i folkeskolens 10 klasse ikke finde nogen sortering af eleverne sted. I denne udelte skole skal hver classes elever undervises samlet på de yngre trin. På de ældste trin skal der udover en række fælles grundlag finde personligt valg sted af de øvrige fag. Dette valg skal foretages frit af eleverne på grundlag af deres anlæg og interesser. Der arbejdes videre med mulig-